Andreea Ionescu

Brândușa Numărul Șase

Precum în suflet, așa și printre rânduri

EDITURA UNIVERSITARĂ

Redactor: E. Giurgiu
Tehnoredactor: Ameluţa Vişan
Coperta: Monica Balaban
Foto coperta 1: Andreea Ionescu

Editură recunoscută de Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice (C.N.C.S.) şi inclusă de Consiliul Naţional de Atestare a Titlurilor, Diplomelor şi Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
IONESCU, ANDREEA
Brânduşa numărul şase : roman / Andreea Ionescu. -
Bucureşti : Editura Universitară, 2021
ISBN 978-606-28-1303-1

821.135.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062813031

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2021
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, Bucureşti
Tel.: 021 – 315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuţie: tel.: 021.315.32.47/ 0745 200 718/ 0745 200 357
comenzi@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

Dragul meu cititor,

Aceste rânduri ajung la tine pentru că, așa cum îmi place să spun, destinul m-a primit, în sfârșit, în audiență. Sunt ani întregi în care am visat ca povestea mea să cunoască tiparul și să mă poarte în casele oamenilor care vor să zâmbească, răsfoindu-mă.

Îți mărturisesc, m-a costat mult suflet să ajung la sufletul tău, însă nu am niciun regret. „Brândușa Numărul Șase” este despre curajul pe care l-am găsit în mine. Este despre sinceritatea cu care mă pot deschide în fața oricui și despre faptul că azi nu mă mai tem de judecata omului. Este despre nevoia mea de a mă dărui, așa cum sunt alcătuită, cu tot binele și cu tot necazul, fără rușine de cele întâmplate. Aceste rânduri ajung la tine întrucât acesta este felul meu de a-i îmbrățișa pe toți necunoscuții care simt ca mine și au nevoie de cuvântul meu pentru un mâine care să aline.

Este foarte greu să scrii despre tine. Să te agăți de orice agrafă pentru a face apel la amintirile atât de îndepărtate pentru care nu ai ținut niciodată un jurnal. Să te spargi ca o nucă și să retrăiești fiecare miez sau fiecare sâmbure al existenței tale. Au curs lacrimi pe cartea asta. Au căzut zâmbete între rânduri, au fost revoluții interioare, mult dor, m-am răscolit toată, m-am întors pe față și pe dos, m-am stors de sentimente. Dar am reușit, am ajuns la mal.

Mă dăruiesc ție cu încredere și mă înclin cu iubirea pe care orice scriitor ar trebui să o răspândească prin cuvântul său. Sper ca această carte să te vindece, să te inspire, să te ajute, să te emoționeze și să-ți trezească bucurii din anii copilăriei tale. Să iei ce e mai frumos din ea. Primește-mă pe noptiera ta! M-am pregătit toată viața să merit locul acesta și viața mea n-a fost deloc puțină.

Aceste rânduri ajung la tine pentru că, deși nu credeam a putea cândva, m-am eliberat. De fiecare dată când tu vei lua în mână cartea mea, să-ți amintești că sunt ca un fluture care a săpat enorm de mult cu aripile în ziduri de cărămidă și azi vede soarele, fiindcă, pur și simplu, nu a renunțat să creadă în forța lui, în forța poveștii lui.

Cu recunoștință,
Andreea

CAPITOLUL I
DIN INIMA MINŢII

„Acasă nu înseamnă locul de unde ești, e cel unde afli lumina când totul devine tot mai întunecat.”

Pierce Brown

Eram în clasa a treia când tata m-a învățat cum să fac o compunere. Era despre toamnă, scrisă într-o toamnă, la masa noastră de lemn lăcuit din dormitor. Stătea în dreptul ferestrei cu jaluzele textile roșii și silueta lui prelungă și firavă se luminase cu puterea ultimelor raze de soare, la apus. Îl priveam hipnotizată, cu stiloul în mână, cel cu peniță de aur pe care mi-l oferise în prima zi de școală, odată cu darul caligrafiei. Doamna Neagu îmi spunea mereu că lui tata i-au plăcut cartea și învățătura, doar că s-a stricat când s-a făcut bărbat. Îi aud și acum murmurul despre introducere și-i ghicesc prin aer gesturile mâinilor de parcă, încă de atunci, îmi dirija cuvintele. Dacă toate introducerile vieții ar fi la fel de promițătoare ca a sa, cred că n-am mai simți bolovanii care ne cad pe picioare și nici inima nu s-ar mai dilata de tristețe.

Îl simt aievea, plecând urechea, șoptind despre cocorii care se duc departe, în zbor, despre amurgul sângeriu, răspândit pe cer, despre echinocțiu, despre foșnetul frunzelor și rostogolul castanelor. Îl aud șoptind despre leagănul pe care se va pune omătul, despre

băiețelul care a zis „uite, tată, luna-n vârf de băț!” și despre ploile ce urmau să îl ude la picioare, din cauza pantofilor pingeliți insuficient la cizmarul teatrului. Dacă a fost vreun moment în care mi-am luat zborul, acela a fost. Cel în care am făcut prima compunere cu tata și, de atunci, mi-a plăcut atât de mult, încât nimic nu m-a mai oprit. De atunci, idei și sentimente, semnele și pământul, dorul și emoția, teama și așteptarea au pus stăpânire pe potrivirea dintre cuvintele mele. Atâta fericire nu mai simțisem decât când am învățat să dansez pe poante, sufocată în firimiturile de sacâz pe care tata mi le șterpelea din sala de balet a teatrului, când cei mari nu aveau repetiții.

Când nu eram cu el, eram în casa doamnei Neagu. Miracolul de pe Brândușa Numărul Șase, vatra mea, soba mea prea îmbrățișată și salamul uscat de pe ea. Eram în casa pe care am locuit-o cu toată ființa, până m-a locuit ea pe mine în cele șapte vieți pe care le-am trăit în una. Am locuit-o pe jos, ascunsă în șifoniere, după fotolii, pândind ca o pisică pâslarii bunicii și cutia ei cu ațe colorate. Am locuit-o așa de tare încât m-am făcut una cu ea, cu tot ce era al ei, cu scaune scârțâitoare și oglinzi fără pete, cu mobila și vitrina zdruncinate de mașinile din stradă, cu parchetul ei blond și cu florile din coridorul lung, aromat de mâncare, de dulce, aburit de cafea proaspăt turnată în cești și de suflul domnilor Neagu, atât de vii și după moarte.

Brândușa nu va fi niciodată o simplă stradă din Craiova. E un spirit nemuritor, e o vale lină, e muzeul amintirilor mele, în care intrarea e liberă și liberă va fi mereu. *Acasă* e căsuța de demult în care am plâns, am îngropat, am crescut, am devenit, în care m-am plămădit

ca om și în care mi s-au întărit încheieturile de strengăriță, când cu mucii în batistă, când cu zâmbetul până la urechi, luptând pentru acel *ceva* bun pentru ea. *Acasă* e strada din care a trebuit să plec, dar sub care mi-au rămas rădăcinile și peste ele stă asfalt și, de o fi vreodată un cutremur în trecut, o să mă întorc fără frică.

O să mușc, ca odinioară, din eliberare, încălțată cu patinele cu rotile din piele și fier, și o să închid ochii în plinul avânt din vârful străzii, râzând în soare, încrucișând genunchii, lăsând aerul să mă caute curios prin toate cotloanele și să scoată din mine toate eseurile care ar fi suspinat încuiate în minte.

Se spune că, dacă vrei să salvezi lumea, trebuie să te duci acasă și să-ți iubești familia. Și cred că așa este. Să iubești casa și cu milieurile învechite, și cu termopanul nou. Să-ți iubești casa și să o faci un loc mai bun, din care să ai sevă până la sfârșitul tău și începutul alor tăi. Așa va fi mereu casa de pe Brândușa, obârșia mea cu pluș călduros. Locul în care am venit plângând după o mângâiere, când o colegă m-a împins în buda plină cu rahat a școlii, tocmai când eram încălțată cu pantofii noi, cu care doamna Neagu mă surprinsese, un dar primit cu o zi în urmă. Am simțit că sunt *acasă* când am ajuns udată de ploaie, cu lacrimile pe bărbie, în fața verandei și nu îndrăzneam să pășesc, ca să nu murdăresc de dejecții covoarele doamnei Neagu. O iubeam. Am simțit că sunt *acasă* când m-a fixat mută, miloasă, când și-a ridicat privirea de la pantofii noi plini de rahat, la ochii mei, citindu-mi neputința și dezamăgirea. Am simțit că sunt *acasă* când m-a poftit pe preș, desenând un semn în aer, cu palma deschisă, când m-a descălțat și m-a șters de mizeria lumii. O iubeam. Pentru simplu fapt că

ea știa cel mai bine să curețe și să arunce bălegarul uman departe de pe inocența mea. Am simțit că sunt *acasă*, când, după 20 de ani, m-am întors pe strada mea și, pe un zid încleștat de iederă, scria: „oriunde, cu tine”.

Acasă sunt cămăruțele noastre nu prea mari în care, prin blândul octombrie, se coc gutuile pe pervaz și te strigă cineva la masă. *Acasă* nu poate fi locul pe care îl umpli cu lucruri scumpe, ci vizuina în care amorțim, pe seară, lângă lampadare, *acasă* e locșorul în care facem clătite și ne tăiem unghiile, povestind despre cum am vrea să fie. Dacă tata ar mai fi trăit, cu siguranță ar fi păzit și astăzi ferestruicile, explicându-mi că nimeni altcineva şi nicio metaforă din universul ăsta nu vor da sens vreunei compuneri, dacă în ea nu te storci de sinceritate și nu te tăvălești cu toată bucuria în propria-ți întâmplare, cât să facă baie în lapte și fericire cel ce te va cutreiera din frază până în punct.

„Sufletul pereche nu este o persoană care vine în viaţa ta şi te iubeşte aşa cum vrei tu să fii iubit, ci o persoană care te iubeşte aşa cum ai nevoie să fii iubit.”

Terra Wolfe

Deși s-au iubit așa cum unii oameni abia îndrăznesc să mai spere, domnul și doamna Neagu nu dormeau niciodată împreună. Căsuța lor de poveste, probabil cea mai curată din câte au existat pe pământ, avea trei cămăruțe. Trei dormitoare așezate în linie, în care încăpea istoria fiecăruia și chiar și legendele răposaților. Niciodată nu mi s-a părut deranjant că bunicii mei nu au un dormitor

conjugal și niciodată n-am simțit că ei se prețuiesc mai puțin dacă nu-și împart nopțile respirând același aer. Cumva, respectul lor reciproc făcea ca plapuma să se întindă dintr-o cameră în alta, așa cum soba încălzea cu fața odaia ei și cu spatele, odaia lui. Domnul Neagu, oricum, ședea după fiecare cină în fotoliul din dormitorul ei, care, la un moment dat, se zdrenţuise de la frecușul coatelor. O tapițerie care a rezistat cât căsnicia lor și mult după apusul ei, chiar dacă, pe alocuri, buretele din care ciupeam în joacă părea să se împuțineze pe zi ce trece.

Bunica îmi explicase, într-o zi în care curiozitatea aproape mă mânca în palmă ca o alergie, că treaba cu dormitul separat a fost un compromis care nu avea legătură decât cu dimensiunile mari ale bunicului și cu disprețul ei față de un sforăit care se auzea de pe coridor. Eu l-am înțeles adesea ca pe o decizie de cuplu, favorabilă mie, astfel încât eu să dorm cu bunica pentru a fi un copil supravegheat. Ea, ca o soție grijulie, îi aranja patul în fiecare seară, pe la șapte. Avea grijă să-i pună pe scaunul cu zăbrele pijamaua călcată, șosetele pentru a doua zi și un pahar mare cu apă.

Patul domnului Neagu era lângă fereastra unde apusul părea de pe altă planetă, deși venea deasupra unei imense grădini cu păsări și, mai încolo, cu verdețuri. Cocoțată pe tocul lat al ferestrei lui din lemn uns cu vopsea albă, mi-au ieșit prin pori primele poezii și, din câte imi amintesc, acolo mi-am pus primele întrebări existențiale. Și patul bunicii duhnea a bumbac de calitate, iar așternutul ei cu imprimeu de flori de liliac cred că a murit de bătrânețe, pentru că era preferatul meu.

Doamna Neagu purta doar cămăși lungi de noapte, cu dantelă și mânecuțe, brodate și puțin transparente. Nu a suportat niciodată pijamalele și, în nicio seară, oricât de istovită era, nu adormea fără să-și ungă mâinile și fața cu lăptișor de matcă ori cu o cremă naturistă care să-i înmoaie truda de peste zi. Camera ei părea romantică în toate colțurile, cu roze și crini pe masă, cu perle și cercei cu clipsuri în cutia de bijuterii cu geam, cu bomboane amandine pitite în servantă și cu un telefon crem cu disc, la care ascultam toate convorbirile bunicului din coridor, însă doar în scop informativ. Singurul element temporar care să zicem că a stricat lirismul camerei era olița mea roșie cu mâner, pe care bunica o punea sub scaun ca să nu ies noaptea la toaletă. Îmi știa așa bine obiceiurile, încât intuia cum mă trezesc, după firul răsucit de păr.

Uneori, mai ales în serile de sâmbătă, îmi lipseşte ritualul ei. Căci, pe atunci, mă îmbăia până mi se înroșeau pulpele, mă înfierbânta zdravăn și punea pe mine cele mai blânde haine cu năsturei. Băgată în plapuma ei grea, îmbrăcată în satin, îmi pieptăna părul lung, în timp ce priveam cu nesaț Teleenciclopedia. Îmi împletea suvițele și până să-mi dau seama că e gata, adormeam oblojită, inundată de o liniște gustoasă pe care rar am mai avut prilejuri să o mai vâr în mine. Nicio iubire, niciun succes, niciun câștig, nicio altă casă plină, nicio altă seară în aburul băii nu mi-au mai adus înapoi acea tihnă, când ai impresia că pământul se rotește după tine, când nu știi ce e aia teama de rău, de greu, de mâine.

Astăzi, tot încercăm să formatăm o liniște mică, obținută cu neliniști mari și cu sacrificii uriaşe. Dacă aș putea da timpul înapoi, aș vrea să fie ora 22.00, când

domnul Neagu ațipeste pe tronul lui, cu mâinile pe piept și ochelarii căzuți într-o dungă, și s-o aud pe bunica strigând la el atât de tare, încât să râd din nou când bietul om sare cu spaimă, crezând că l-au lovit zorii în izmene. Sau aș vrea să stea în loc timpul pe Brândușa Numărul Șase, eu să fiu cea de acum și ei cei de atunci, ca să-i mai sorb încă o dată, cu o dragoste despre care n-am știut că se va scrie atât de limpede în umbra lor și, totodată, în lumină.

„Atunci când iubeşti, îţi doreşti să faci ceva în numele iubirii. Îţi doreşti să te sacrifici. Vrei să slujeşti.”

Ernest Hemingway

Doamna Neagu era un motor al economiei pe baza căreia funcționa familia. N-am înțeles niciodată cum putea avea o asemenea precizie în calcule și cum reușea să aibă de toate, să ne îndestuleze pe fiecare, să pună deoparte și să ne strunească pe toți spre a ne împotrivi risipei. Bunica nu arunca nimic. Și, din nimic, făcea nou. Făcea ca acel ceva rupt să mai poată fi purtat, făcea ca ceva nefolositor să devină necesar, făcea ca totul să intre într-un circuit pe care noi, azi, îl privim cu ironie și dispreț. Probabil, pentru că unii dintre noi n-au trăit acele vremuri în care eram nevoiți să ne descurcăm cu puțin. Probabil că pentru că acum avem impresia că ne permitem orice și avem liber la stricat oricât, la aruncat grămadă, la înlocuit pe neașteptate.

Bunica nu arunca nimic, am spus. Iar asta, oricât de ciudat ar fi, se raportează la grijă. La acea grijă sfântă prin

care Dumnezeu, când nu are mâinile libere, le folosește pe cele ale iubiților noștri de mai aproape. Doamna Neagu avea o zi pe săptămână în care peticea hainele găurite. Punea „genunchi” izmenelor domnului Neagu, înnădea elasticele pijamalelor mele, adăuga nasturi noi și colorați cămășilor și făcea din șosetele „cu aerisiri” altele noi, prin care degetele nu ieșiseră parcă niciodată. Își ținea ochelarii cu ramă gri pe vârful nasului ascuțit și uneori se chinuia să bage ața-n ac, semn că bătrânețea pusese stăpânire pe ochii ei, ageri cândva. O priveam, din direcția opusă, cum ședea în fotoliul ei buretat, ore în șir, cum transforma orice defect al purtărilor noastre obraznice în ceva perfect, reparat, de nerecunoscut. Astăzi, aruncăm prea ușor și nu mai avem răbdare cu hainele, cum nu avem nici cu oamenii ale căror țoale sunt mai prețuite decât ei, goi.

Doamna Neagu nu arunca pâinea. De asta, la fiecare masă, eu am crezut că toată pâinea e sfințită. Că e adusă de undeva, unde s-a spus că e mare păcat s-o dai resturi printre gunoaie. Abia când am început s-o câștig singură, am înțeles-o pe bunica. E păcat, de fapt, să pui munca pe făraș. Doamna Neagu o dădea negreșit la guguștiuci ori, când eu aveam grijă să fur doar miezul, cuptorul magic al bunicii făcea din coji cel mai bun pesmet.

Doamna Neagu spăla pungile de plastic. Pe atunci mă enerva cumplit să le văd la uscat. Mi se părea o exagerare să speli de grăsime un nailon pe care să-l refolosești, însă ea știa toate rosturile lumii care aveau nevoie de câte un ambalaj.

Doamna Neagu a cusut ani la rând punga de depozitat pâinea. O pungă albastră, groasă, zdravănă,